

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่

The Instructional Leadership of School Administrators under Krabi Primary
Educational Service Area Office

ธัญชนก บุญทอง¹ / อโนทัย ประสาน² / สุภาพ เต็มรัตน์³
Tanchanok Boontong / Anotai Prasan / Suphab Temrat

¹ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
Educational Administration Program, Faculty of Education, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
Faculty of Education, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

³ โรงเรียนโศภนคณาภรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12
Soponkanaporn School The Secondary Educational Service Area Office 12

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ จำนวน 337 คน ใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าเป็นเครื่องมือในการวิจัย และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ ผลการศึกษาพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามอายุและประสบการณ์ไม่แตกต่างกัน ส่วนครูที่มีการศึกษาและตำแหน่งต่างกันมีความเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำ ภาวะผู้นำทางวิชาการ

Abstract

The purposes of this research were to study and compare the instructional leadership of school administrators under Krabi Primary Educational Service Area Office. The samples were 337 teachers. The instrument used in collecting data was the rating scale questionnaire. The statistics used in analyzing data were frequency, percentage, average, standard deviation, t-test and F-test. The research findings were as follows: the teachers' opinions concerning the instructional leadership, as a whole, were at a high level. The result of the comparison of the instructional leadership of school administrators according

to the opinions of teachers classified by age and working experience, as a whole, there were no significant differences. However, when classified by educational level and position, as a whole, the teachers' opinions were significantly different at .01 level.

Keywords: leadership, instructional leadership

บทนำ

ในปัจจุบันนี้สถานการณ์โลกเปลี่ยนแปลงรวดเร็วไปอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การคมนาคม และการสื่อสารอย่างไร้พรมแดน การก้าวให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้กลไกความรู้ สติปัญญา ความเข้าใจ ตลอดจนทักษะกระบวนการต่างๆ การศึกษาจึงมีความจำเป็นสูงสุดเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน ทั้งนี้เพราะความสามารถและศักยภาพของคนจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญประเทศใดที่พลเมืองมีการศึกษาย่อมได้เปรียบในการแข่งขัน ดังแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) เน้นในเรื่องการพัฒนาคน หรือยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา โดยเชื่อว่าหากคนได้รับการพัฒนาได้รับการศึกษาที่ดีที่สุด คนจะเป็นปัจจัยที่ชี้ขาดความสำเร็จของการพัฒนาประเทศทุกด้าน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555: 91) ซึ่งตรงกับเจตนารมณ์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) ที่ต้องการให้สังคมเป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ซึ่งจะเป็นการสร้างโอกาสให้คนไทยทุกคนมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต เกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ก้าวทันกับโลกยุคโลกาภิวัตน์ที่เป็นโลกแห่งข่าวสารและวิทยาการสมัยใหม่ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553 : 16) กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ออกกฎกระทรวงเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 เพื่อกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งสำนักงานไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ออกประกาศ เรื่องการกระจายอำนาจการบริหารและการ

จัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระคล่องตัว และสามารถรับผิดชอบในการดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล อีกทั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2548 : 43) ได้กำหนดมาตรฐานการบริหาร มาตรฐานที่ 10 ว่าผู้บริหารมีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการ การบริหารที่มีประสิทธิผล และผู้ที่เกี่ยวข้องพึงพอใจ มาตรฐานดังกล่าว โรงเรียนทุกโรงเรียนจะรับการประกันคุณภาพทางการศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพทางการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาเป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพสามารถดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้นำหรือผู้บริหารสถานศึกษาทุกแห่งจะต้องมีความสามารถในการบริหารโดยการแสดงภาวะผู้นำทางวิชาการให้บุคลากรเกิดการทำงานอย่างเต็มที่ตามความสามารถของบุคคล

จากความคาดหวังดังกล่าวจะเห็นได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลหลักที่มีความสำคัญต่อการพัฒนา ทั้งนี้เพื่อเป็นไปตามเจตนารมณ์และเป้าหมายของมาตรฐานการศึกษาชาติในฐานะเป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่จะต้องมีความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ตามที่คุรุสภากำหนด (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550 : 16) ผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่มีความตระหนัก และมองเห็นถึงความสำคัญของงานวิชาการ มีความรู้ความสามารถในการบริหาร เป็นผู้เปลี่ยนแปลงสถานศึกษาให้มีลักษณะสำคัญต่อความเป็นองค์การหลักในการปฏิรูปการเรียนรู้ (Learning Reform) (ธีระ รุญเจริญ, 2550 : 155) และจากการรายงานสภาวะการศึกษาไทย ปีพุทธศักราช 2550 และ 2551 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาทุกสังกัดในภาพรวมยังมีจุดอ่อนด้านการบริหารจัดการงานวิชาการสอดคล้องกับข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ที่ได้กล่าวถึงสภาพปัญหาทางวิชาการ โดยเฉพาะด้านคุณภาพผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา และด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการพบว่า มีสถานศึกษาจำนวนมากที่ไม่ได้มาตรฐาน ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ขาดคุณสมบัติอันพึงประสงค์ในการคิดวิเคราะห์ ไม่เรียนรู้และแสวงหาความรู้ อย่างต่อเนื่องรวมทั้งยังมีการกระจายอำนาจการบริหารสู่สถานศึกษาอย่างแท้จริง

(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552 : 2) นอกจากนี้ผลจากการประมวลข้อมูล แนวโน้มด้านการศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากคะแนนมาตรฐานสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถาบันทดสอบแห่งชาติ และผลการประเมินมาตรฐานสถานศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา ตลอดจนจรรยาบรรณการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และการใช้ชีวิตของผู้เรียนต่างสะท้อนให้เห็นถึง วิกฤติคุณภาพการศึกษาของไทยที่อาจส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อคุณภาพกำลังคนและความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว อันเนื่องมาจากความไม่มีคุณภาพด้านวิชาการของหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดการศึกษาโดยตรง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552 : 4-8) อีกทั้งผลของการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (Program for International Student Assessment: PISA) นักเรียนไทยมีผลการทดสอบอยู่ในระดับที่น่าเป็นห่วง เนื่องจากโดยภาพรวมมีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับนานาชาติ จากการรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน (National Test และ Ordinary National Educational Test) โรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ มีคะแนนรวมไม่ถึงร้อยละ 50 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่, 2556 : 1) ซึ่งยังไม่ผ่านการประเมินจึงมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญและเป็นผู้นำทางวิชาการ ทั้งนี้งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงย่อมนำพาสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จได้ส่งผลให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพบรรลุตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งจากปัญหาและความสำคัญของการมีภาวะผู้นำทางวิชาการดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ตามความคิดเห็นของครู และเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และตำแหน่ง แตกต่างกันหรือเหมือนกัน เพื่อใช้ข้อมูลเป็นแนวทางแก่ผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนานตนเองทางด้านวิชาการและพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเพื่อผู้เรียนได้มีความรู้ความสามารถ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข อยู่ในโลกของการสื่อสารอย่างไร้พรมแดนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และตำแหน่ง

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยใช้แนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, 30-31) ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยด้านต่างๆ ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยใช้แนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, 30-31) ที่มีขอบเขตของเนื้อหา 5 ด้าน ดังนี้

1. การบริหารหลักสูตร
2. การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน
3. การวัดผลและประเมินผลการเรียน
4. การนิเทศการสอน
5. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ จำนวน 2,132 คน จำนวนโรงเรียน 219 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ จำนวน 337 คน จากสูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2554 : 117) โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) แล้วใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระประกอบด้วย

1.1 อายุ

- ต่ำกว่า 35 ปี
- 35 - 45 ปี
- สูงกว่า 45 ปี

1.2 ระดับการศึกษา

- ปริญญาตรี
- สูงกว่าปริญญาตรี

1.3 ประสบการณ์การทำงาน

- ต่ำกว่า 10 ปี
- 10 - 20 ปี
- สูงกว่า 20 ปี

1.4 ตำแหน่ง

- ครูผู้ช่วย
- ครูปฏิบัติการ
- ครูชำนาญการ
- ครูชำนาญการพิเศษ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากระบี่ มี 5 ด้าน คือ

- 2.1 การบริหารหลักสูตร
- 2.2 การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน
- 2.3 การวัดผลและประเมินผลการเรียน
- 2.4 การนิเทศการสอน
- 2.5 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่ามี 5 ระดับ โดยแบ่งเป็น 2 ตอนคือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และตำแหน่ง ตอนที่ 2

เป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู ประกอบด้วย 5 ด้าน จำนวน 50 ข้อ ซึ่งมีความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .96 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนต่างๆในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งข้อมูลกลับภายใน 10 วันและติดตามแบบสอบถามที่ยังไม่ได้รับคืนด้วยตนเองได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 337 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา เพื่ออธิบายข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครู ซึ่งได้แก่อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และตำแหน่ง โดยหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากระบี่ ตามความคิดเห็นของครู โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากระบี่ ตามความคิดเห็นของครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยการหาค่า t-test แบบ Independent
4. เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากระบี่ ตามความคิดเห็นของครูที่มีอายุ ประสบการณ์การทำงาน และตำแหน่งต่างกัน โดยการหาค่า F-test โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้วิธีของ เชฟเฟ่ (Scheffe's method)

สรุปผลการวิจัย

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยภาพรวมและรายด้านดังนี้

ภาวะผู้นำทางวิชาการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
การบริหารหลักสูตร	4.09	.53	มาก
การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน	4.16	.53	มาก
การวัดผลและประเมินผลการเรียน	4.17	.47	มาก
การนิเทศการสอน	3.96	.63	มาก
การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.92	.62	มาก
รวม	4.05	.50	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านพบว่าครูมีความเห็นในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ การวัดและประเมินผลการเรียน การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การบริหารหลักสูตร การนิเทศการสอน และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และตำแหน่ง มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยรวมและรายด้านจำแนกตามอายุ

ภาวะผู้นำทางวิชาการ	ปริญญาตรี n = 286			สูงกว่าปริญญาตรี n = 56			t	sig
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ		
การบริหารหลักสูตร	4.07	.53	มาก	4.23	.49	มาก	-2.019	.044 *
การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน	4.12	.54	มาก	4.34	.41	มาก	-2.802	.005**
การวัดผลและประเมินผล การเรียน	4.12	.48	มาก	4.40	.32	มาก	-4.003	.000**
การนิเทศการสอน	3.91	.65	มาก	4.27	.46	มาก	-3.975	.000**
การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.88	.65	มาก	4.15	.36	มาก	-3.075	.002**
รวม	4.01	.51	มาก	4.27	.35	มาก	-3.561	.000**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 พบว่า

2.1 ครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ที่มีอายุต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยรวมและรายด้านจำแนกตามระดับการศึกษา

ภาวะผู้นำทางวิชาการ	ต่ำกว่า 35 ปี n = 153			35 – 45 ปี n = 96			สูงกว่า 45 ปี n = 88			F	sig
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ		
การบริหารหลักสูตร	4.04	.56	มาก	4.13	.42	มาก	4.14	.57	มาก	1.26	.29
การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน	4.10	.50	มาก	4.24	.44	มาก	4.17	.64	มาก	2.33	.10
การวัดผลและประเมินผลการเรียน	4.12	.44	มาก	4.21	.46	มาก	4.22	.52	มาก	1.73	.18
กรณีเหตุการณ์สอน	3.93	.62	มาก	4.01	.56	มาก	3.97	.74	มาก	.45	.64
การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.91	.64	มาก	4.00	.42	มาก	3.85	.76	มาก	1.36	.26
รวม	4.01	.50	มาก	4.11	.39	มาก	4.06	.59	มาก	1.16	.31

จากตารางที่ 3 พบว่า

2.2 ครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.01

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยรวมและรายด้านจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ภาวะผู้นำทางวิชาการ	ต่ำกว่า 10 ปี n = 168			10 – 20 ปี n = 90			สูงกว่า 20 ปี n = 84			F	sig
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ		
การบริหารหลักสูตร	4.03	.56	มาก	4.09	.48	มาก	4.23	.48	มาก	4.230	.015*
การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน	4.08	.52	มาก	4.24	.47	มาก	4.22	.59	มาก	3.373	.035*

ภาวะผู้นำทาง วิชาการ	ต่ำกว่า 10 ปี			10 – 20 ปี			สูงกว่า 20 ปี			F	sig
	n = 168			n = 90			n = 84				
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ		
การวัดผลและ ประเมินผลการ เรียน	4.08	.47	มาก	4.21	.45	มาก	4.29	.46	มาก	5.955	.003
การนิเทศการสอน	3.90	.63	มาก	3.98	.63	มาก	4.07	.63	มาก	1.999	.137
การวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา	3.89	.64	มาก	3.96	.58	มาก	3.93	.63	มาก	.416	.660
รวม	3.99	.51	มาก	4.09	.46	มาก	4.14	.49	มาก		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 พบว่า

2.3 ครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ที่มีประสบการณ์ การทำงานที่ต่างกัน โดยภาพรวมมีความเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) เพื่อเปรียบเทียบ ภาวะผู้นำทางวิชาการของของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยรวมและรายด้านจำแนกตามตำแหน่ง

ภาวะผู้นำ ทางวิชาการ	ครูผู้ช่วย			ครูปฏิบัติการ			ครูชำนาญการ			ครูชำนาญการ พิเศษ			F	sig
	n = 76			n = 108			n = 95			n = 95				
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ		
การบริหารหลักสูตร	4.18	.48	มาก	3.91	.51	มาก	4.19	.54	มาก	4.16	.53	มาก	6.412	.000**
การพัฒนา กระบวนการเรียน การสอน	4.12	.44	มาก	3.99	.58	มาก	4.34	.55	มาก	4.27	.46	มาก	8.211	.000**
การวัดผลและ ประเมินผล การเรียน	4.08	.38	มาก	4.08	.43	มาก	4.39	.53	มาก	4.20	.49	มาก	7.274	.000**
การนิเทศการสอน	3.89	.56	มาก	3.80	.60	มาก	4.23	.58	มาก	4.04	.70	มาก	7.285	.000**
การวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา	3.99	.59	มาก	3.77	.64	มาก	4.13	.47	มาก	3.90	.67	มาก	5.055	.000**
รวม	4.05	.43	มาก	3.90	.50	มาก	4.24	.45	มาก	4.11	.52	มาก	7.220	.000**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 5 พบว่า

2.4 ครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ที่มีตำแหน่งต่างกัน โดยรวมและรายด้านมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

อภิปรายผล

ผลการศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ตามความคิดเห็นของครู มีข้อค้นพบและประเด็น การอภิปราย ได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ มีความสามารถ มีบทบาทในการบริหารงาน โดยมุ่งเน้นการบริหารงานด้านวิชาการเป็นหลักสำคัญ อันจะก่อให้เกิดความสำเร็จในการปฏิรูปการเรียนรู้ และการศึกษาโดยรวม ส่งผลให้โรงเรียนมีศักยภาพด้านวิชาการ และนักเรียนมีคุณภาพดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวันเผด็จ มีชัย, วัลลภา อารีรัตน์, และประภฤติยา ทักษิณ (2553) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีภาวะผู้นำทางวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านแล้วสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ การวัดผลและประเมินผลการเรียน เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสอดคล้องกับงานวิจัยของวิรุฬห์จิต ไบลี (2547) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1-2 ผลการวิจัยพบว่าด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

1.2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่

การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วาริรัตน์ ทองหมู่ (2554) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอวังสะพุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก

1.3 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ การบริหารหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณฑา วิญญูโสภิต (2547) ศึกษาพฤติกรรมการภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าด้านการบริหารหลักสูตรอยู่ในระดับมาก

1.4 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ การนิเทศการสอน มีค่าเฉลี่ยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประยูร อาคม (2548) ซึ่งศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายอำเภอสังคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าด้านการนิเทศการสอนอยู่ในระดับมาก

1.5 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัสรา ชูเสน (2557) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 ผลการวิจัยพบว่าด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และตำแหน่งโดยรวมและรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

2.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถาน

ศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีอายุต่างกัน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าการบริหารหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลการเรียน และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ญัฐกิตติ์ นาคแดง (2551) ศึกษาวิสัยทัศน์ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 พบว่าระดับวิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่มีอายุต่างกันไม่แตกต่างกัน

2.2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

2.3 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน โดยรวมของครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 10 ปี ทำงาน 10-20 ปี และ ทำงานสูงกว่า 20 ปี ไม่แตกต่างกัน ส่วนรายด้าน พบว่าการบริหารหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน มีความเห็นต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนการวัดผลและประเมินผลการเรียน มีความเห็นต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จันทะวอน อุ่นจิต (2552) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาแขวงสาละวัน ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันมีทัศนะต่อคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.4 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยภาพรวม เป็นรายคู่ จำแนกตามประสบการณ์การทำงานพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ

ศึกษาประถมศึกษากระบี่ ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานสูงกว่า 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.5 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีตำแหน่งต่างกัน พบว่าโดยรวมและรายด้านมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ญัฐมานันท์ เรือนดาหลวง (2551) ได้ศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาของผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี พบว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในผู้บริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตามตำแหน่ง ในภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.6 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยภาพรวม เป็นรายคู่ จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ผู้ที่มีตำแหน่งครูผู้ช่วยมีความคิดเห็นแตกต่างกับครูชำนาญการและครูชำนาญการพิเศษและตำแหน่งอื่นที่สูงกว่า และครูปฏิบัติการมีความเห็นแตกต่างกับครูชำนาญการและครูชำนาญการพิเศษและตำแหน่งอื่นที่สูงกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ควรจะนำผลการวิจัยไปปรับปรุงพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับความต้องการของครู เพื่อส่งเสริมพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. ผู้บริหารควรสนับสนุนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการจัดหาคู่มือในการทำวิจัย และส่งเสริมการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกาวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- จันทะวอน อุ่ณจิต. (2552). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา แขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว**. อุบลราชธานี : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ณัฐกิตติ์ นาคแดง. (2551). **การศึกษาวิสัยทัศน์ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช**.
- ณัฐณานันท์ เรือนดาหลวง. (2551). **พฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในผู้บริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี. ลพบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี**
- ดุสิต จันท์ผง. (2548). **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 1. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). **ความเป็นมืออาชีพในการจัดการและบริหารการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- พิชิต ฤทธิจรูญ. (2554). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ : เฮ้าส์ ออฟ คอร์มิสท์.
- ภัสรา ชูเสน. (2557). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช**.
- มณฑา วิญญูโสภิต. (2547). **การศึกษพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามการรับรู้ของครูและผู้บริหาร. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบายการจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**.
- รุ่ง แก้วแดง. (2547). **โรงเรียนนิติบุคคล**. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- วาริรัตน์ ทองหมู่. (2554). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอวังสะพุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การประถมศึกษาเลย เขต 2. วิทยานิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ**.
- วันเพ็ญ มีชัย, วัลลภา อาริรัตน์และ ประกฤติยา ทักษิโณ. (2553). **ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการบริหารงาน วิชาการในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น**.
- วิรุฬห์จิต ไบสี. (2547). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองบัวลำภู เขต 1-2. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย**.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). **แนวทางการจัดการเรียนรู้ระดับประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่. (2556). **รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กระบี่ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่**
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ.2555-2559**. กรุงเทพฯ : สหมิตรพรีนติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2548). **มาตรฐานการศึกษาของชาติ**. กรุงเทพฯ : บริษัทจุดทองจำกัด.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). **ยุทธศาสตร์การพัฒนาคคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). **มาตรฐานการศึกษาชาติ**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). **การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 – 2561)**. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.